

АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Ковтун В.А., канд. с.-г. наук, доцент
e-mail: dkovtun0902@gmail.com

Зарічна К.О., здобувач вищої освіти
e-mail: zarichnaya21@ukr.net

*Херсонський державний
аграрно-економічний університет, Україна*

Отримання фінансової допомоги у розстрочку є досить необхідним для розвитку аграрного виробництва для як великотоварних господарств, так і для фермерських господарств та сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Сільськогосподарські виробники, особливо малих форм господарювання, отримують фінансові ресурси для можливості оплатити всі заборгованості. Доступність фінансування дозволить збільшити виробництво сільськогосподарської продукції, що призведе до активного розвитку галузі. Аграрна розписка є засобом, який може допомогти вирішенню проблеми фінансування аграрного сектору. Їх впровадження на теренах України активно розвивається за підтримки Міжнародної фінансової корпорації в партнерстві з Швейцарською Конфедерацією [1].

Згідно до Закону України “Про аграрні розписки”, аграрна розписка - це товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах. Аграрні розписки – це альтернативний механізм кредитування аграрного сектору країни. Вони є зручним та простим інструментом залучення фінансування, який може допомогти отримати доступ до фінансових та матеріально-технічних ресурсів під заставу майбутньої сільськогосподарської продукції. Предметом застави за аграрними розписками виступає майбутній урожай сільськогосподарської продукції аграрних виробників [2].

Закон України “Про аграрні розписки” встановлює семиденний строк із дати відкриття провадження для передачі виконавцем предмету застави за аграрною розпискою. Загальний строк примусового виконання не може перевищувати 7 днів. Якщо аграрна розписка товарна - виконавець передає предмет застави за аграрною розпискою кредиторю. Якщо аграрна розписка фінансова — виконавець накладає арешт на предмет застави за аграрною розпискою і реалізує його для покриття зобов'язань перед кредитором. Аграрна розписка — це перш за все домовленість двох сторін, яка спрямована на реалізацію взаємовигідної мети, досягнути якої неможливо без поваги до прав іншої сторони та дотриманні взятих на себе обов'язків. Використання аграрних розписок має переваги як для сільськогосподарських товаровиробників, так і для кредиторів [3].

В Україні, в лютому 2021 року за участі заступника Міністра розвитку економіки, вже відбувся офіційний запуск проєкту “Розвиток доступу аграрного сектору України до ринків капіталу”. Сам Закон України «Про аграрні розписки» був прийнятий ще у 2012 році, відповідно до якого аграрні розписки трактують як документ, що фіксує безумовне зобов’язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах. Чинне законодавство також визначає боржника та кредитора за аграрною розпискою та її види. Очікується прийняття законопроекту, який трансформує аграрну розписку з товаророзпорядчого документа на операції з цінними паперами, що значно розширить можливості аграріїв у залученні додаткових коштів. Вже гармонізовано Реєстр аграрних розписок із іншими державними реєстрами, що дозволить автоматично обмінюватися даними та забезпечити їхню валідність [4]. Переваг аграрних розписок в порівнянні з банківським кредитом такі:

- оформлення аграрної розписки займає менше часу, ніж погодження та отримання банківського кредиту;

- для отримання банківського кредиту зазвичай вимагається надання значного пакету документів та прийнятної твердої застави, якою зазвичай не володіють невеликі аграрії;

- банківський кредит вимагає повернення фінансових ресурсів, тоді як аграрна розписка може бути погашеною сільськогосподарською продукцією.

Крім того, серед переваг аграрної розписки є її надійність, а саме:

- за аграрною розпискою передбачена обов’язкова застава, а саме майбутній врожай;

- спрощена процедура стягнення – за виконавчим написом нотаріуса;

- існує реєстр аграрних розписок, який може слугувати джерелом кредитної історії боржника [5].

Список використаних джерел:

1. Скоропад Б. Як працюють аграрні розписки. *Юридична газета online*. – 2019. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/yak-pracyuyut-agrarni-rozpiski.html>
2. Петренко А. Аграрні розписки – альтернативний механізм кредитування аграрного сектору України. *Юридична газета online*. - 2015. - № 29-30. - С.475-476. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/zemelne-agrarne-pravo/agrarni-rozpiski--alternativniy-mehanizm-kredituvannya-agrarnogo-sektoru-ukrayini.html>
3. Мосунов Ю., Новаковський П. Аграрные расписки: что это такое и как работает. ЮРЛИГА. - 2020. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/187773_agrarnye-raspiski-hto-eto-takoe-i-kak-rabotaet
4. В Україні офіційно стартував міжнародний проєкт залучення додаткового фінансування в аграрний сектор // Інформаційно-аналітичний портал АПК України. - 2021. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-oficijno-startuvav-mizhnarodnij-proekt-zaluchennya-dodatkovogo-finansuvannya-v-agrarnij-sektor>
5. Карпова О. Аграрні розписки в Україні: Які нововведення пропонує законопроект 2805 / О. Карпова / / Онлайн асистент фермера KURKUL. - 2020. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/850-agrarni-rozpiski-v-ukrayini-yaki-novovvedennya-proponuye-zakonproyekt-2805>.